

Abstract category

Muu

Abstract presentation type

Poster

Abstract title

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen haasteet ja mahdollisuudet Suomen maataloilla: ILMASE-hankkeen toimijatyöpajojen antia

Abstract authors

Riitta Savikko, MTT, Kasvintuotannon tutkimus, FINLAND

Hanna Mäkinen, MTT, Kasvintuotannon tutkimus, FINLAND

Karoliina Rimhanen, MTT, Kasvintuotannon tutkimus, FINLAND

Sari Himanen, MTT, Kasvintuotannon tutkimus, FINLAND

Abstract text

Ilmastonmuutos ja maaseutu (ILMASE) –tiedonvälityshankkeessa ilmastonmuutokseen kytkeytyviä, käytännönläheisiä aiheita on pohdittu maaseutuyrittäjien, neuvojien, viranhaltijoiden ja tutkijoiden kesken työpajoissa ympäri Suomen. Vuosina 2012–2013 hankkeen merkeissä järjestettiin kahdeksan työpajaa, joissa asiantuntija-alustusten avulla yhteensä 150 osallistujaa johdatettiin keskustelemaan ja pohtimaan ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen rajoitteita ja mahdollisuuksia. Työpajojen teemoina ovat olleet mm. maan rakenteen merkitys sään ääriolosuhteissa, kerääjäkasvit ravinnehuuhtoumien estämisessä sekä lannan ja kierrätysravinteiden tehokas hyödyntäminen. Tämän tutkimuksen sisällönanalysillä tarkasteltu aineisto on antia työpajojen ryhmätyöskentelyistä.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen mahdollisuuksien nähtiin tilatasolla ponnistavan maaseutuyrittäjien kokeilunhalusta ja tieto- ja osaamispuutteesta. Sopeutumiseen koettiin saatavan eväitä viljelijöiden ja neuvojien yhteistyöstä, jonka kautta uusia toimintatapoja saadaan vietyä käytäntöön. Suomessa käytettävissä olevat uusiutuvat luonnonvarat ja vakaa yhteiskunta nähtiin maaseudun vahvuuksiksi ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin vastaamisessa.

Haasteena ilmastonmuutokseen varautumisessa toimijat pitivät maaseutuyrittäjien keskinäisen yhteistyön vaikeutta, esimerkiksi konehankinnoissa ja lannan hyödyntämisessä. Tulevaisuususkon lativat kokemukset arvostuksen puutteesta, myös ilmastopolitiikassa. Työmäärä ja byrokratia koettiin välillä valtaviksi ja silloin tulevaisuuden ja ilmastokysymysten pohtiminen voitiin nähdä uuvuttavaksi lisätyöksi. Maatalouden epävarma kannattavuuskehitys, investointeihin tarvittavan pääoman puute ja maaseutuväestön ikääntyminen vaikeuttivat toimijoiden mielestä tulevaisuuteen varautumista. Poukkoileviksi koetut maatalous- ja ilmastopolitiikka aiheuttivat turhautumista ja pelkoa tilan toiminnan muuttumisesta kannattamattomaksi. Monet työpajojen nuoret yrittäjät ovat kuitenkin itse olleet hyvin valistuneita ja kiinnostuneita tilansa kehittämisestä; he kokivat omat mahdollisuutensa vaikuttavaksi kannattavuuteen myös suurempina.

Kannattavuuden parantamisen ja ilmastonmuutokseen varautumisen keinojen pohdittiin olevan yhdistettävissä: satovarmuuden parantaminen vaihtelevissa sääoloissa, esimerkiksi huolehtimalla maan rakenteesta ja kasvukunnosta sekä kokeilemalla tilalla uusia viljelykasvilajeja ja -lajikkeita, koettiin kiinnostavaksi lähtökohdaksi. Monipuolisten menetelmien (esim. kasvinvuorotus, seosviljely, typensitojakasvit, monimuotoisuuden ylläpito pellonpientareilla, kierrätysravinteet) nähtiin tarjoavan kiintoisia sopeutumismahdollisuuksia. Maataloilla oli toiveita laajentaa tilan tuotantoa myös uusiutuvan lähienergian tuotantoon, esimerkiksi biokaasun tuottamiseen, toiveita oli jopa tilan energiaomavaraisuuteen pääsemisestä. Ideoiden käytäntöön viemisen yleistymiseksi toivottiin taloudellisia kannustimia.

asiasanat: ilmastonmuutos, sopeutuminen, varautuminen, tiedonvälitys, ryhmäkeskustelu